

*Załącznik do
Uchwały Nr XIX/123/2012
Rady Miejskiej w Reszlu
z dnia 23 lutego 2012 roku*

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Spis treści

I. Podstawa prawna.....	2
II. Informacje ogólne, określenie problemu.....	2
III. Założenia do programu.....	3
IV. Zasoby instytucjonalne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	5
V. Zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	5
VI. Zadania programu.....	5
VII. Monitoring i ewaluacja.....	7
VIII. Źródła finansowanie.....	7
Przebieg czynności w związku ze zgłoszeniem o stosowaniu przemocy w rodzinie.....	8
Plan finansowy Programu.....	9

I. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t.. Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 64, poz. 59 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 06 czerwca 1997 r. – kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 06 czerwca 1997 r. - kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.).
9. Uchwała Nr XVII/105/2004 Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 19 marca 2004 r. w sprawie przyjęcia „Strategii, integracji i polityki społecznej Gminy Reszel na lata 2004-2015”.
10. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. Informacje ogólne, określenie problemu

Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej, niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolności, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Przemoc może spowodować, oprócz szkód fizycznych, również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowanie. Ogromne koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo.

Głównym celem programu jest realizacja zadań gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia, jak również praca ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań. Ważną intencją programu jest również dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnymi działaniami adresowanymi do sprawców. Zjawisko przemocy w rodzinie jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno następować poprzez skoordynowane działania specjalistów instytucji i organizacji, m.in. pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, służby zdrowia, oświaty, organizacji pozarządowych. Zintegrowane działania prowadzą do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy.

Problem przemocy wymaga zatem podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Założenia programu skupiają się na trzech głównych obszarach:

- profilaktycznym
- interwencyjnym
- terapeutycznym.

III. Diagnoza środowiska lokalnego

Na terenie Gminy Reszel przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym i jest ściśle powiązana z innymi obszarami problemów społecznych w szczególności bardzo często łączy się z problemem nadużywania alkoholu.

Zjawisko przemocy na terenie gminy oszacowano na podstawie danych uzyskanych z: Komisariatu Policji w Reszlu, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu.

Tabela 1. Działania podejmowane przez Komisariat Policji w Reszlu w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Reszel w roku 2011.

Rodzaj podejmowanych działań w związku z przemocą w rodzinie	Liczba podejmowanych działań
Postępowania o znęcanie się fizyczne i psychiczne	9
Postępowanie o uszkodzenie ciała	1
Podejmowane interwencje w związku z przemocą w rodzinie	183

Źródło: Komisariat Policji w Reszlu (stan na koniec roku 2011).

Tabela 2. Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Reszel w roku 2011.

Rodzaj podejmowanych działań w związku z przemocą w rodzinie	Liczba podejmowanych działań
Procedura „Niebieskiej Karty”	4
Zawiadomienie Prokuratury o podejrzenie popełnienia przestępstwa.	1
Podejmowane interwencje w związku z przemocą w rodzinie	20

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (stan na koniec roku 2011).

Tabela 3. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu w związku z występowaniem przemocy w rodzinie w roku 2011.

Rodzaj podejmowanych działań w związku z przemocą w rodzinie	Liczba podejmowanych działań
Podejmowane interwencje w związku z przemocą w rodzinie	22

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu (stan na koniec roku 2011).

IV. Założenia do Programu

CELE PROGRAMU

Cel Główny:

Przeciwdziałanie przemocy i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą poprzez rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- 1) Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.

- 2) Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
- 3) Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.
- 4) Podnoszenie poziomu świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.
- 5) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- 6) Podejmowanie skuteczności działań interwencyjnych wobec problemu przemocy.
- 7) Zwiększenie oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc, zapewnienie możliwości profesjonalnej pomocy.
- 8) Integracja i koordynacja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie.
- 9) Poszerzanie wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy.
- 10) Wspieranie i ochrona osób doznających przemocy w rodzinie.
- 11) Zapewnienie możliwości profesjonalnej pomocy dla osób stosujących przemoc.
- 12) Współpraca z podmiotami działającymi na terenie Gminy Reszel oraz Powiatu Kętrzyńskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- 13) Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.

V. Zasoby instytucjonalne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Reszlu.
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu.
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu.
- 4) Komisariat Policji w Reszlu.
- 5) Placówki oświatowe i edukacyjne.
- 6) Placówki ochrony zdrowia.
- 7) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

Współpraca na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie.
- 2) Sąd Rejonowy w Kętrzynie.
- 3) Poradnia Leczenia Uzależnień w Kętrzynie.
- 4) Placówki oświatowe.
- 5) Placówki ochrony zdrowia.

VI. Zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

VII. Zadania programu

Lp.	Zadania	Opis zadania	Termin realizacji	Koordynator
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w celu zintegrowania skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- Zespół składa się z grupy specjalistów powołanych przez Burmistrza Reszla zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Reszlu Nr IV/10/2010 z dnia 21 grudnia 2010 r. Działania: 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie; 6) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie; 7) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; 8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.	od 2011 r.	- Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu, - Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Wspieranie i profesjonalna pomoc psychologiczna, prawna, terapeutyczna i doradcza rodzinom dotkniętym przemocą w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds.	- Powołanie przez Burmistrza Reszla w drodze Zarządzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu udzielania specjalistycznego poradnictwa ofiarom przemocy (prawnego, psychologicznego, terapeutycznego). Dyżury prawnika, psychologa. - Terapia dla ofiar przemocy (warsztaty	od 2012 r.	Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu

	przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	terapeutyczne). - Praca ze sprawcą przemocy w rodzinie, w szczególności, zgłoszenie osoby stosującej przemoc do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do uczestnictwa w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym. - Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy.		
3.	Realizacja programów profilaktycznych oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w placówkach oświatowych uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	- Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy. - Rozwój form spędzania czasu wolnego, sprzyjających wzmacnianiu więzi rodzinnych, prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych z rodzinami dotkniętymi przemocą lub z grup tzw. ryzyka.	od 2012 r.	Pedagodzy szkolni, Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu
4.	Podnoszenie poziomu świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy.	- Prowadzenie stałych działań informacyjno-edukacyjnych, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie do ogółu społeczności lokalnej i grup ryzyka poprzez plakaty, ulotki, broszury, spotkania informacyjne, konferencje i.t.p. - w szczególności: dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, umieszczanie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy w Reszlu.	od 2012 r.	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, Przewodniczący Gminnej komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	- Specjalistyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą, w szczególności z zakresu działalności Zespołu Interdyscyplinarnego	od 2012 r.	Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu
6.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami kościelnymi	- Działania profilaktyczno.-wychowawcze dla dzieci i młodzieży dotkniętej przemocą lub z grup tzw. ryzyka.	od 2012 r.	Pracownik Urzędu Gminy w Reszlu (stanowisko ds. organizacyjno-prawnych)

VIII. Monitoring i ewaluacja

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu przedstawi do końca marca następnego roku Radzie Miejskiej w Reszlu sprawozdanie z realizacji programu.

IX. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będą środki własne gminy, w tym wpływy z opłat pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych.

Przebieg czynności w związku ze zgłoszeniem o stosowaniu przemocy w rodzinie

Powzięcie informacji w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych

